

СТИВЪН КИНГ

ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА

Превод от английски: Весела Прошкова, 2016

chitanka.info

Мисля, че с напредването на възрастта повечето хора често се питат: „Какво ни чака след смъртта?“ и тъй като вече наближавам седемдесетте, и аз си задавам същия въпрос. Някои мои разкази и най-малко един роман („Възкресяване“) са посветени на тази тема. Не мога да кажа, че съм стигнал до отговор, защото това е извън човешките възможности, нали така? Никой не е изпратил от страната на мъртвите клип, заснет с мобилен телефон. Разбира се, имаме вярата в Бог (плюс истинска лавина от книги, доказващи, че раят съществува), обаче по дефиниция религията изисква да вярваш безрезервно, без да търсиш доказателства.

В крайна сметка съществуват само два варианта. Или има живот след смъртта, или няма. Ако няма, спорът приключва. Ако обаче има, то възможностите са безброй, а раят, адът и прераждането заемат челните места в хитпарада „Задгробен живот“. А може би получаваме тъкмо онова, което сме очаквали. Да предположим, че в мозъка на всеки човек е инсталирана специална програма, задействаща се в момента, в който другите престават да работят и ние се подготвяме за последния си път. Според мен разказите на хора, върнали се към живота след изпадане в клинична смърт, подкрепят тази теория.

Знаете ли какво ми се иска? Възможност отново да изживея живота си, все едно е 3D филм, за да си припомня с радост добрите времена и щастливите мигове, например как предложих брак на жена си и как решихме да си имаме трето дете. Разбира се, имах и много

тежки моменти, но кой не иска отново да се наслади на първата си истинска целувка или да има възможност да се отпусне и да се забавлява от сърце на сватбеното си тържество, а не да е кълбо от нерви и церемонията да премине като насън?

В този разказ не е описано такова повторение (е, само донякъде), обаче размишленията за това какво ни очаква в отвъдното ме вдъхновиха да опиша задгробния живот на един човек. Мисля, че фантастиката си остава неувяхващ жанр, тъй като за разлика от реалистичната литература ни дава възможност да обсъждаме подобни теми.

Уилям Андрюс, инвестиционен банкер от „Голдман Сакс“, умира следобед на 23 септември 2012. Смъртта му е очаквана, съпругата му Лин Андрюс и децата му (вече зрели хора) седят до леглото му. Същата вечер Лин си позволява да зареже за малко непрекъснатата върволица от родственици и други хора, дошли да ѝ изкажат съболезнованията си, и телефонира на най-отдавнашната си приятелка Сали Фрийман, която още живее в Милуоки. Именно тя я запозна навремето с Бил и ако някой заслужава да узнае подробности за последните шейсет секунди от брака на съпрузите Андрюс, продължил цели трийсет и пет години, то това е тъкмо Сали.

— През последната седмица беше в безсъзнание — сигурно от силните лекарства, — но в самия край дойде на себе си. Отвори очи и ме видя. Усмихна се. Хванах дланта му и леко я стиснах. Наведох се и го целунах по страната. Като се облегнах назад, разбрах, че си е отишъл. — През целия ден е жадувала да опише този миг и след като го споделя със Сали, горчиво заривава.

Съвсем естествено е да предположи, че той се е усмихнал на нея, обаче е сгрешила. Гледайки жена си и трите си пораснали деца (струват му се невероятно високи — същества в цветущо здраве, обитаващи света, който той напуска), Бил усеща как болката, която е била постоянната му спътница през последните осемнайсет месеца, го

напуска. Все едно тялото му е ведро, от което някой излива помията. И той се усмихва.

Много малко е останало след изчезването на болката. Той се чувства лек като перце. Жена му, обитаваща онзи висок свят на здрави хора, хваща дланта му. Останала му е мъничко сила, която той изразходва, за да стисне пръстите ѝ. Тя се навежда, за да го целуне.

Преди устните ѝ да докоснат страната му, в центъра на полезрението му зейва дупка. Не е черна, а бяла. Разширява се и поглъща единствения познат му от 1956 досега свят, на който се е появил в малката болница на окръг Хемингфорд в Небраска. През последната година Бил изчете сума материали за прехода от живота към смъртта (четеше ги на компютъра си и винаги изтриваше историята на сърфирането, за да не разтревожи Лин, очевидно завладяна от неоправдан оптимизъм) — според него са абсолютни тъпотии, само явлението, наречено „бяла светлина“, изглежда правдоподобно. Първо, описано е при всички култури. Второ, в него има зрънце научна достоверност. В една от теориите се твърди, че бялата светлина е резултат от внезапното спиране на притока на кръв в мозъка. Според друга (много по-изтънчена) мозъкът извършвал последно мащабно обработване на съхранената в него информация, опитвайки се да намери усещане, сравнимо с умирането.

А може би е само избухване на прощалните фойерверки.

Каквато и да е причината, сега Бил Андрюс наблюдава това явление. Бялата светлина заличава близките му и просторната стая, от която хората от погребалното бюро скоро ще изнесат трупа му, покрит с чаршаф. Докато ровеше в интернет, той научи акронима ПБС — съкращение на фразата „преживяване, близко до смъртта“. Множество хора, изпаднали в клинична смърт и върнали се обратно, описваха как светлината се превръща в тунел, в края на който стоят вече починали роднини и ти махат да се приближиш (понякога вместо роднини на края на тунела се виждали приятели, ангели, Исус или друго милосърдно божество).

Бил не се надява на тържествено посрещане.

Очаква след последните фойерверки да настъпи мракът на забравата, само че това не се случва. След помръкването на светлината вижда, че не е нито в рая, нито в ада. Намира се в някакъв коридор. Може би е чистилището — коридор, боядисан в мръснозелено и

застлан с нащърбени и мръсни теракотени плочки, спокойно може да е чистилище, но само ако е безкраен. Този свършва след десет метра пред врата с надпис: „АЙЗЪК ХАРИС — УПРАВИТЕЛ“.

Бил се спира за малко и се оглежда от главата до петите. Носи пижамата, с която го застигна смъртта (предполага, че е мъртъв, но не е сигурен), и е бос, обаче няма и следа от рака, който първо го ръфна, сякаш да опита вкуса му, после продължи да го гризе, докато не го превърна в плашило от кожа и кости. Май отново е във форма (въпреки леко провисналия корем) и е около деветдесет и пет килограма — бойното му тегло, преди болестта да се вкопчи в плътта му. Опипва задника си и долната част на гърба. Раните от залежаването са изчезнали. Хубаво. Дълбоко си поема въздух и го издишва, без да се закашля. Още по-хубаво!

Прави няколко крачки по коридора. На стената вляво е монтиран противопожарен кран с идиотски надпис над него: „По-добре късно, отколкото никога“. Вдясно има табло за обяви, на което с кабарчетата са прикрепени няколко фотографии — от старомодните, с назъбени краища. Над тях е опънат плакат с написан на ръка текст: „ПИКНИК НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В КОМПАНИЯТА — 1956! ГОЛЯМ КУПОН БЕШЕ!“

Той разглежда снимките: шефове, секретарки, служители и тайфа палави дечурлига с лица, омазани със сладолед. Неколцина мъже се занимават с барбекютото (един е нахлупил задължителната майтапчийска шапка на готвач), млади мъже и жени хвърлят подкови, млади мъже и жени играят волейбол, млади мъже и жени плуват в езерото. Мъжете са с бански (за които всеки човек от двама и първи век би казал, че са неприлично къси и впити), но малцина имат шкембенца. „Телосложението им е типично за петдесетте“ — казва си Бил. Жените са със старомодни бански костюми като на Естер Уилямс, едновременшната плувкиня и филмова актриса; с тях представителките на нежния пол изглеждат така, сякаш нямат задници, само издутини без цепки. Консумират се сандвичи хотдог. Пие се бира. Изглежда, всички си изкарват страхотно.

На една от снимките се вижда как бащата на Ричи Бланкмор подава на Анмари Уинкълър печен на жар маршмелоу. Бил си мисли, че това е нелепо, защото бащата на Ричи беше шофьор на камион и никога през живота си не беше ходил на фирмен пикник. Самият Бил и

Анмари бяха гаджета в колежа. На друга фотография е Боби Тиздейл, с когото учеха в същия колеж. Боби, който наричаше себе си Факира Тиз, беше починал от инфаркт преди да навърши четирийсет. Може би вече е бил роден през 1956, обаче по това време или е ходел на детска градина, или е бил в първи клас, но със сигурност не се е наливал с бира на брега на езерото Все Едно Кое. На снимката изглежда на двайсет — на колкото беше по времето, когато с Бил учеха в колежа. На третата фотография майката на Еди Скрапони тупка по земята волейболна топка. След преместването на семейство Андриус от Небраска в Парамъс, Ню Джърси, Еди стана най-добрият приятел на Били, а Джина Скрапони, която той веднъж зърна да прави слънчеви бани във вътрешния двор на къщата си само по прозрачни бели гащички, беше най-любимата му фантазия, когато се учеше да мастурбира.

Човекът с майтапчийската готварска шапка е Роналд Рейгън.

Бил се привежда към черно-бялата снимка (носът му почти се допира до нея) и установява, че не е сгрешил. Четиридесетият президент на Съединените щати пече хамбургери на някакъв фирмен пикник.

Коя е фирмата обаче?

И къде се намира той, Бил, в момента?

Радостта му от откритието, че отново е здрав и не изпитва болка, постепенно помръква. Заменят я усилено се чувство за обърканост, за тревожност. Няма логика тези негови познати да са на снимките, а фактът, че никога не е виждал останалите заснети хора, изобщо не го успокоява. Обръща се и вижда стъпала, водещи към друга врата, на която с големи червени букви е написано „ЗАКЛЮЧЕНО“. Остава само стаята на господин Айзък Харис. Бил се приближава до нея, поколебава се, после почуква.

— Влезте!

Бил се подчинява. До разхвърляното бюро стои човек с широк панталон с висока талия, придържан с тиранти. Кестенявата коса на непознатия е зализана и сресана на път по средата. На носа му са кацнали очила без рамки. Стените почти не се виждат от прикрепените на тях фактури и кичозни снимки на дългокраки хубавици, навяващи на Бил асоциация с компанията за тежкотоварен превоз, в която

работеше бащата на Ричи Бланкмор. Няколко пъти ходи там заедно с Ричи и канцеларията на диспечера изглеждаше по същия начин.

Според стенния календар месецът е март, а годината — 1911, което е безсмислено също като надписа, оповестяващ, че снимките на таблото са от 1956. Бил влиза и вижда врата вдясно. Вляво има още една. Помещението е без прозорци, стъклена тръба, прокарана през тавана, виси над брезентов кош за пране на колелца. В коша са натрупани жълти листове хартия — май са още фактури. Или пък съобщения. Купчината папки на стола пред бюрото е висока почти метър.

— Бил Андерсън, нали така? — Човекът заобикаля бюрото и сядва. Не понечва да се здрависа с новодошлия.

— Андрюс.

— Да. Казвам се Харис. Добре дошъл отново, Андрюс.

Предвид информацията, която Бил е почерпил от проучванията си, този коментар е съвсем логичен. Чудесно! Стига да не му се наложи да се връща като торен бръмбар или подобна гадинка.

— Става въпрос за прераждане, нали така!

Айзък Харис въздиша:

— Винаги задаваш същия въпрос и аз винаги давам един и същ отговор: не съвсем.

— Мъртъв съм, нали?

— Чувстваш ли, че си умрял?

— Не, обаче видях бялата светлина.

— О, да, прословутата светлина! Преди миг беше там, а сега си тук. Задръж така. — Харис преравя документите на бюрото си, не намира каквото търси и започва да отваря чекмедже след чекмедже. Най-после изважда още няколко папки и отделя настрана една. Отваря я, прелиства една-две страници и кима: — Само си опреснявах паметта. Инвестиционен банкер, нали така?

— Да.

— Съпруга и три деца? Двама синове и дъщеря?

— Правилно.

— Извини ме, обаче на главата ми са неколкостотин пътешественици и понякога обърквам конците. Все се заричам да въведа ред в документацията, но това е работа за секретарка и тъй като те отказват да ми назначат...

— Кой са *те*?

— Представа си нямам. Общуваме чрез пневматичната поща. — Той почуква по тръбата, която се разклаща само за миг. — Работи със сгъстен въздух. Последна дума на техниката!

Бил вдига папките от стола пред бюрото и повдига вежди.

— Остави ги на пода — казва Харис. — Нека си стоят там, сега не ми е до тях. Някой ден ще ги подреда. Ако изобщо има дни. Може би има — както и нощи, — но как да съм сигурен? Както навярно си забелязал, тук няма прозорци. Нито часовници.

Бил сяда и се пита: „*Защо ме нарича пътешественик, ако това не е прераждане?*“.

Харис се обляга назад и сключва пръсти на тила си. Поглежда пневматичната поща, която по едно или друго време със сигурност е била последна дума на техниката. Най-вероятно през 1911, макар че може би са я използвали и през 1956. Поклаща глава и невесело се засмива:

— Нямах идея колко *досадни* ставате! Според досието ти това е нашата петнайсета среща.

— Никога през живота си не съм бил тук — възразява Бил, позамисля се и се поправя: — Само дето това *не* е истинският ми живот, а моят живот след смъртта, нали?

— Всъщност е моят. Ти си пътешественикът, а не аз. Твоя милост и другите тъпаци, които минават през тази канцелария. Ще си избереш врата и ще си тръгнеш. Аз оставам. Тук няма тоалетни, защото вече нямам физиологични нужди. Няма спалня, понеже вече не спя. Единственото ми занимание е да вися тук и да разговарям с вас, пътуващите клоуни. Пристигате, задавате едни и същи въпроси, аз давам едни и същи отговори. Такъв е *моят* задгробен живот. Не е ли вълнуващ?

Бил, който при последното си проучване се е запознал в дълбочина с подробности от теологията, си казва, че още в коридора е стигнал до верния отговор.

— Говориш за чистилището.

— Естествено. Единственото, което ме вълнува, е колко време ще остана тук. Ще ми се да ти кажа, че ще откача, ако не продължа напред, само дето и полудяването е извън възможностите — ми като срането и спането. Знам, че името ми не ти говори нищо, обаче и преди

сме обсъждали този въпрос — не при всяко твое появяване, но няколко пъти. — Той махва с ръка толкова силно, че няколко фактури, прикрепени с кабарчета на стената, затрептяват. — Това е... или беше — не знам кое е по-правилно — земната ми канцелария.

— През 1911 ли?

— Да. Бих те попитал дали знаеш какво е шъртуейст, Били, но тъй като съм сигурен, че отговорът ти е неизвестен, ще те осветля — къса дамска блуза с предно закопчаване. В началото на века със съдружникът ми Макс Бланк притежавахме фабрика, наречена „Трайенгъл Шъртуейст“. Предприятието ни носеше добра печалба, обаче работничките ни създаваха големи ядове. Твърде често излизаха навън, за да пушат, и (което беше още по-лошо) крадяха блузи, които криеха в чантите си или под полите си. Затова заключвахме вратите на сградата до свършването на всяка смяна, а на излизване претърсвахме жените... Казано накратко, един ден проклетата фабрика изгоря. С Макс се спасихме, като се покатерихме на покрива и после слязохме по аварийната стълба. Повечето жени не извадиха същия късмет, въпреки че, откровено казано, сами си бяха виновни. Пушенето във фабриката беше строго забранено, но много работнички пренебрегваха забраната и по-късно началникът на пожарникарите каза, че огънят е тръгнал от неугасена цигара. С Макс бяхме обвинени в непредумишлено убийство, обаче съдът ни оправда.

Бил си спомня противопожарния кран в коридора и надписа над него: „По-добре късно, отколкото никога“. Казва си: *„Прокурорът е обжалвал оправдателната присъда, господин Харис, и на второто дело с Макс сте били признати за виновни, иначе нямаше да си тук“*.

— Колко жени загинаха?

— Сто четирийсет и шест и аз дълбоко скърбя за всяка, господин Андерсън.

Бил не си прави труда да изтъкне, че името му не е Андерсън. Преди двайсет минути умираше в леглото си, а сега е заинтригуван от тази случка от далечното минало, за която чува за първи път. Ако не го лъже паметта, разбира се.

— Няколко минути след като с Макс слязохме по аварийната стълба, работничките се струпаха на нея. Проклетото приспособление не издържа на тежестта, счупи се и две дузини жени паднаха от трийсет метра право на паважа. Всички загинаха. Още четирийсет

скочиха през прозорците на деветия и десетия етаж. Дрехите на някои горяха. И тези жени загинаха. Пожарникарите бяха разпънали спасителни мрежи, но падащите жени ги пробиха и експлодираха на тротоара като торби с кръв. Гледката беше кошмарна, господин Андерсън. Другите работнички скачаха в асансьорните шахти, но повечето... повечето... изгоряха.

— Също като при терористичното нападение на 11 септември, само че с по-малко жертви.

— Винаги го казваш.

— А ти си тук.

— Точно така. Понякога се питам колко мъже седят в подобни канцеларии. И колко жени. Убеден съм, че *има и жени* — открай време съм с напредничави разбирания и смятам, че жените могат да заемат не особено отговорни ръководни длъжности и да се справят блестящо. Та така... всички ние — мъже и жени — отговаряме на едни и същи въпроси и изпращаме едни и същи пътешественици. Навярно си мислиш, че ни полеква всеки път, когато някой от вас избере вратата, вдясно вместо тази. — Той посочва другата. — Обаче не се случва. *Никога*. Нова капсула се спуска от тръбата — зуууп! — и на мястото на предишния шут застава друг. Понякога дори двама. — Привежда се и жалостно изпъшква: — Гадна работа е тази, господин Андерсън.

— Името ми е Андрюс — поправа го Били. — Да, положението ти е доста кофти, обаче поemi отговорност за деянието си, да му се не види! Загинали са сто четирийсет и шест жени! Защото със съдружника ти сте *заклучили* вратите.

Харис удря с юмрук по бюрото:

— Онези никаквици щяха да ни разорят! — Взема папката и я размахва пред Бил. — А и с какво право ме упрекваш, а? Присмял се хърбел на щърбел! „Голдман Сакс“. Измами с ценни книжа. Спечелени милиарди, платени данъци — само няколко милиона. Няколко *пършиви* милиона! „Спекулативен балон на недвижимите имоти“ — позната ли ти е тази фраза? Колко клиенти си измамил? Колко души са загубили парите, спестявани цял живот, заради алчността и недалновидността ти?

Бил знае за какво говори Харис, само че всички финансови далавери (е... повечето на брой) се вършеха на много по-високо ниво. И той беше изненадан като „обикновените“ хора, когато пирамидата

рухна. Изкушава се да изтъкне огромната разлика между „докаран до просяшка тояга“ и „изгорен жив“, но защо да сипва сол върху раната? Пък май ще е доста фарисейско изказване.

— Да зарежем тази тема — предлага. — Ако разполагаш с информацията, която ме интересува, говори направо и ще ти се махна от главата.

— *Не аз* пушех цигара — промърморва Харис, сякаш мислите му са другаде. — *Не аз* хвърлих запалената кибритена клечка.

— Господин Харис? — Бил чувства как го връхлита усещане за клаустрофобия. „Ако ми се налагаше да остана тук завинаги, щях да се застрелям“ — мисли си. Само че, ако казаното от Харис е вярно, няма да има желание да се гръмне, също както няма да му се иска да ходи до тоалетната.

— Да, да, добре. — Харис отегчено изпухтява. Ето как стоят нещата: ако излезеш през вратата вляво, ще изкараш живота си отново. Целия — от А до Я, от раждането до смъртта. Ако избереш онази вдясно, ще изчезнеш мигновено. Пуф! Като свещ, угасена от вятъра.

В първия момент Бил не реагира. Загубил е дар слово и не вярва на ушите си. Твърде хубаво е, за да е вярно. Първо си помисля за злополуката с осемгодишното си братче Майк. После се сеца как на седемнайсет го спипаха да краде в един магазин. Глупава младежка лудория, заради която нямаше да го приемат в колеж, ако баща му не се беше намесил и не беше разговарял с когото трябва. На ум му идва и случката с Анмари в къщата на братството... оттогава са минали много години, но от време на време споменът най-неочаквано го спохожда. И разбира се, най-важното...

Харис се усмихва — усмивката му е неприятна:

— Знам какво си мислиш, защото вече си ми го разказвал. Как една вечер с братчето ти сте си играели на криеница, ти си затръшнал вратата на спалнята, за да му попречиш да влезе, и неволно си откъснал част от кутрето му. Как на майтап си откраднал ръчния часовник и как баща ти е използвал връзките си, за да те измъкне...

— Да, благодарение на него нямам досие в полицията, но докато беше жив, той ми три сол на главата.

— Разказвал си ми и за онова момиче в къщата на студентското братство... — Харис взима папката. — Тук някъде е името на малката

— старая се да записвам новопостъпилата информация във всички досиета (когато ги намеря), — но защо не ми помогнеш?

— Анмари Уинкълър — прошепва Бил и чувства, че лицето му пламва. — С нея бяхме гаджета, но не съм я изнасилвал, така че не ми го пиши на сметката. Беше прекалила с бирата и си вирна краката, като легнах върху нея — всеки би го приел като съгласие за секс, нали?

— Тя вирна ли си краката и за двамата след теб?

Бил се изкушава да каже: „*Не, но не я изгорихме, както си сторил с онези жени*“.

От друга страна...

Случва се, докато играе голф, докато майстори нещо в работилницата си или докато обсъжда с дъщеря си (вече колежанка) темата на дипломната ѝ работа, ненадейно да се запита къде е сега Анмари. С какво се занимава. Какво си спомня от онази нощ.

Харис цинично се усмихва. Работата му може да е скапана, но очевидно на моменти му доставя удоволствие.

— Явно не искаш да отговориш на този въпрос, затова да продължим нататък. Мислиш си за всичко, което ще промениш при следващото си возене на космическата въртележка. Този път няма да притиснеш с вратата кутрето на братчето си, нито ще се опиташ да откраднеш часовник в търговския център в Парамъс...

— Не беше в Парамъс, а в Ню Джърси. Сигурен съм, че е записано в досието ми.

Харис перва встрани досието, сякаш прогонва досадна муха, и продължава:

— Следващия път ще откажеш да изучаеш пияната си приятелка, просната на канапето в къщата на братството ти, и — най-важното! — ще си запишеш час за колоноскопия, вместо да отлагаш, защото вече си преценил — поправи ме, ако греша, — че предпочиташ унижението да ти пъхнат сонда в задника, отколкото да умреш от рак на дебелото черво.

— Няколко пъти за малко не казах на Лин за случката в онази къща, но така и не се престаших.

— Обаче, ако имаш възможност, ще го сториш, така ли?

— Естествено. А, ти ако имаш втори шанс, няма ли да отключиш вратите на фабриката?

— Разбира се, само че никой не получава втори шанс. Съжалявам, ако съм те разочаровал. — По нищо не личи, че съжалява. Изглежда уморен. Изглежда отегчен. И явно изпитва злорадство. Посочва вратата вляво. — Мини през тази, както си правил винаги досега, и ще започнеш живота си отначало — като бебе, тежащо три кила и половина, което излиза от утробата на майка си и попада в ръцете на лекаря. Ще те повият и ще те занесат у дома, във фермерската къща в Небраска. През 1964-та баща ти ще продаде фермата и семейството ви ще се пресели в Ню Джърси. Там ще откъснеш кутрето на брат си, докато играете на криеница. Ще учиш в същата гимназия и ще получаваш същите оценки. Ще се запишеш в Бостън Колидж и пак ще изучаваш Анмари Уинкълър почти против волята ѝ. После ще гледаш как двама твои състуденти ѝ се изреждат, ще си мислиш, че трябва да се намесиш, но така и няма да събереш сили да им попречиш. След три години ще се запознаеш с Лин Десалво и след още две ще се ожениш за нея. Ще имаш същата кариера и същите приятели, пак ще изпитваш дълбоко безпокойство заради далаверите, в които участват големите клечки от компанията ти... и пак ще си държиш езика зад зъбите. Щом навършиш петдесет, същият лекар ще те убеждава да си направиш колоноскопия и ти ще обещаеш (както винаги) да „уредиш този маловажен въпрос“. Няма да го направиш и ще те погуби същият рак на дебелото черво. — Харис хвърля папката обратно на разхвърляното си бюро. Сега е ухилен до уши. — После ще дойдеш тук и ще проведем същия разговор. Ще те посъветвам да избереш другата врата и да приключиш веднъж завинаги, но разбира се, решението ще е само твое.

Докато слуша кратката „проповед“, Бил все повече се озадачава.

— Няма да помня *нищо*, така ли? *Никакви спомени*, а?

— Е, *никакви* е твърде пресилено — отговаря Харис. — Може би си забелязал снимките в коридора.

— Да. Пикник на служителите в някаква компания.

— Точно така. Всеки от моите посетители (било мъж или жена) вижда снимки от годината на раждането си и разпознава няколко души сред останалите. Започнеш ли отначало живота си, господин Андърс — ако, разбира се, избереш тази възможност, — щом зърнеш тези хора, ще изпиташ усещане за deja vu, за нещо, което вече се е случвало с теб. Всъщност наистина се е случвало. Ще почувстваш и още нещо —

мимолетно, но натрапчиво усещане, — че има много повече... да речем, *смисъл* в живота ти и в битието като цяло, отколкото си смятал преди. То обаче бързо ще премине.

— Ако всичко се повтаря, без да имаме възможност да променим нещо в положителна насока, защо изобщо сме тук?

Харис свива пръсти в юмрук, почуква по пластмасовата тръба над платнения кош и тя се полюшва:

— КЛИЕНТЪТ СЕ ИНТЕРЕСУВА ЗАЩО СМЕ ТУК! ИСКА ДА УЗНАЕ КАКВА Е ДАЛАВЕРАТА!

Чака. Нищо не се случва. Той скръства ръце на бюрото си:

— Йов задал същия въпрос, господин Андърс, а Бог го попитал дали е присъствал, когато той, Бог, е сътворил вселената. Предполагам, че няма да приемете това за отговор, затова предлагам да приключим обсъждането. Какво е желанието ви? Изберете си врата.

Бил си мисли за рака. За непоносимата болка. За страданията, които ще изпита отново... само че той няма да си спомня, че това вече му се е случвало. Нали така? Стига Айзък Харис да не лъже, разбира се.

— Никакви спомени? Никакви промени? Откъде знаеш? Сигурен ли си?

— Сигурен съм, защото всеки път разговорът се повтаря, господин Андерсън. Всеки път и с всеки от вас.

— Казвам се *Андрюс!* — крясва Бил, изненадвайки не само Харис, но и себе си. После добавя с по-спокоен тон: — Ако се старая, ако положа големи усилия, сигурно ще променя или ще предотвратя някакво събитие. Дори да е само злополуката с Майк, пак ще е нещо. А една промяна ще е достатъчна за... за да...

„*Да заведеш Анмари на кино вместо в скапаната бирария, така ли?*“

— Според едно поверие — подхваща Харис, — докато е в утробата на майката всяко човешко същество познава тайните на живота, смъртта и вселената. Обаче малко преди да се появи на бял свят, един ангел се навежда над него, слага пръст върху устните му и му прошепва: „*Шшшш!*“ — Харис докосва трапчинката под носа си. — В преданието се казва, че това е белег от пръста на ангела. Всеки човек го има.

— Виждал ли си ангел?

— Не, обаче съм виждал камила. В зоопарка в Бронкс. Коя врата избираш?

Бил се замисля; ненадейно си спомня разказ, който бяха изучавали в прогимназията — „Жена или тигър“^[1]. Решението, което му предстои да вземе, не е трудно колкото избора на героя в разказа.

„Трябва да се държа само за едно — мисли си, докато отваря вратата, отвеждаща обратно в живота. — *Едно-едничко нещо!*“

Обгръща го бялата светлина на завръщането.

Лекарят, който през есента ще зареже републиканците и ще гласува за демократа Адлай Стивънсън^[2] (факт, който ще остане неизвестен за съпругата му), се навежда като сервитьор, предлагащ на клиентите си поднос с вкусотиини, а като се изправя, държи за крачетата голо бебе. Плясва го по дупето и новороденото заплаква.

— Имате си чудесно момченце, госпожо Андрюс. Предполагам, че тежи около три килограма и половина. Честито.

Госпожа Андрюс поема сина си. Целува мокрите му страни и челцето му. Ще го кръстят Уилям — на името на нейния дядо по бащина линия. В началото на двайсет и първи век Уилям още няма да е навършил петдесет. Мисъл, от която ѝ се завива свят. Тя държи в обятията си не само един нов живот, а цяла вселена от възможности. „Няма нищо по-прекрасно!“ — казва си.

Мислейки за Сурендра Пател

[1] Най-прочутият разказ на Франк Ричард Стоктън (1834–1902, американски писател и хуморист, известен с поредицата си разкази за деца, добили широка популярност през последното десетилетие на XIX век): Млад мъж бил осъден на необичайно наказание, задето имал романтична връзка с принцеса — любимата дъщеря на един владетел. Извели го на арената и го изправили пред две врати — зад едната имало кръвожаден тигър, който щял да го разкъса, зад другата — красива придворна дама, за която осъденият бил длъжен да се ожени, ако попадне на нея. Хилядите зрители с нетърпение очаквали избора му. Сред тях той видял принцесата и тя незабелязано му дала знак да отвори вратата вдясно. Той понечил да го стори и... тук разказът неочаквано свършва. Дали принцесата е спасила любимия си, посочвайки му вратата, зад която е била красивата придворна дама,

или е предпочела той да умре, вместо да стане съпруг на друга? — Б.пр. ↑

[2] Адлай Стивънсън (1900–1965) — американски политик и юрист, бивш губернатор на Илинойс. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.